

3155

СТАВ СТРАНА ЈАССА ПРОЉЕТАРИЈАС, ӨТУВТЧӨЈ

СӨВЕТ ЈАС ЛӨН
ЧРЕЗВЫЧАЙНОЈ

VIII-öd

СТАВ СО ЈУЗСА
СЈЕЗД

М. М. ЛІТВИНОВ

Комунистическая
библиотека
КРАЕВЕДЧЕСКИЙ

СССР
ВГЕОБШЦӨЈ МІРЛӨН
ВЫНЈӨРА МЫЖӨд

КОМІ ГОСИЗДАТ СЫКТЫВКАР 1937

84

Став странајасса пролетаріјяе, ӧтувтчӧј!

М. М. ЛІТВИНОВ

ІНОСТРАННОЈ ДЕЛӖЈАС КУҢА НАРОДНОЈ КОМИССАР

СССР
ВСЕОБШЦӖЈ МІРЛӖН
ВЫНӖРА МЫЖӖӦ

СӖветјаслӖн ЧрезвычайнӖј
VIII-ӧд Ставсоюзса Сјезд вылын реч
1936-ӧд вӖса нојабр 28-ӧд луно

3155

Республиканская
БИБЛИОТЕКА Коми АССР

КОМИ ГОСИЗДАТ
СЫКТЫВКАР — 1937

М. М. ЛИТВИНОВ. СССР МОГУЧИЙ ОПЛОТ ВСЕОБЩЕГО МИРА.

Речь Народного Комиссара по иностранным делам на
Чрезвычайном VIII Всесоюзном Съезде Советов 28 ноября
1936 года.

Отв. по выпуску—Г. Ветошкин

Тех. ред.—О. Размыслова

Издание № 3. Уполномоч. Облита № 613. Заказ № 19. Тираж 5000 экз. 1,75 печ. л.
48.000 знак. в печатном листе. Стат формат 62 x 94, $\frac{1}{16}$

Сдано в набор 3/1-37 года

Подписано к печати 14/1-37 года

Отпечатано в Коми областной типографии, гор. Сыктывкар, Первомайская ул., Дом печати.

Жортјас, сјездыввса делегатјас!

Медвојдѳр предупредѳта тѳјанѳс, мыј ме талун тани
выступајта ог международнѳј положенѳје обзорѳн, сы вѳс-
на мыј сјездыввса сорнѳјасын тащѳм пунктис абу (*ошк-
на серам*), а Конституцѳја проект јылыс доклад куѳа. Ста-
лин жорт пасјис интерессѳ, кодѳс заслуживајтѳ Конституцѳја
проект јылыс грањѳца сајса обшществениѳј мњеније, і ме,
кыѳі грањѳца сајѳ виѳѳдан ѳшињ дорын пукалыс морт (*се-
рам*), кѳсја јуксыштны тѳјанкѳд ѳткымын мѳвпјасѳн тајѳ
тема вылас.

Сталин жорт сетис јарјугыд да јона остроумнѳј анализ
Конституцѳја проектѳс грањѳца сајса критѳкујтѳмлы. Колѳ,
век-жѳ прѳзнајтны, мыј грањѳца сајын Конституцѳјалыс
проект вѳлі встретѳтѳма не сѳмын критѳкаѳн, не сѳмын сомне-
нѳјејасѳн да скептѳцизмѳн, но і поощрајтана да ошкана от-
зывјасѳн. Грањѳца сајса обшществениѳј мњеније ѳткымын
кругјасын петкѳдчѳс склонност покровѳтельственнѳја тапкѳ-
ѳыштавны мѳјанѳс пельпомѳ, кыѳі аслас семјаѳ бѳр бергѳдчѳм
кајѳтчѳм блуднѳј пѳѳс. Бергѳдчѳс-пѳ Советскѳј Сојуз јев-
ропејскѳј демократѳзмѳ, буржуазнѳј свѳбѳдајасѳ. Тајѳ воп-
росас ме кѳсја пыртны ѳткымын стѳчмѳѳѳмјас.

ФАШИЗМ—ДЕМОКРАТИЗМ ДА СВОБОДАҔС ГУАЛЫГ

Демократизм да буржуазной свободаҕас пыщкӧс ҕылыс ми, марксистҕас, пыр вӧлим торҕа мнениеаҕс. Таҕа мнениеҕо висталис Сталин ҕорт, кор сийӧ аслас докладын сарынаҕаҕис Советской Конституцияҕаҕн сетӧм свободаҕасҕо сийӧ-жӧ нимӧн шусан, но некушӧма абу ӧткоҕ буржуазной свободаҕаскӧд. Но весиг таҕа свободаҕасҕо наҕа условной, ограниченной тӧдчанлуннас бостӧмӧн, кӧдӧн наҕа XVIII-ӧд нем помын да XIX-ӧд нем чӧжӧн ворсисны збылыс зевыҕыд прогрессивной роль, да наҕн право серти гордитчылыс буржуазия Французской революция кассаҕ, ми, кажитчӧ, ӧни вермам сорнитны на ҕылыс, кыҕи кушӧмкӧ тор ҕылыс, кӧди вешӧ колӧм каӧд.

Збыл-ӧд 26 ҕевропейской буржуазной страна пыс сит шусан демократизм да буржуазной свободаҕас колны ӧд-вакӧ-ныг 10 странаҕыс унжыкын. Мукӧд 16 странаас, мӧд-ногӧн буржуазной Европалӧн кык коҕмӧд ҕукӧнас, фашистской либӧ жынвыӧ фашистской диктатураа режим. Мукӧд дырҕыс фашистской да жынвыӧ фашистской странаҕас кӧстас торҕалӧмыс абу качественноҕ, а количественноҕ. Сийӧ реҕыдҕык ем оттенокҕаслӧн либӧ весиг сӧмын ортсыса признаҕаслӧн торҕалӧм. Ӑти странаҕас вӧссӧн ҕӧзӧдӧны ас-нысӧ фашистскойҕасӧн, мӧдҕас-жӧ, асланыс став политическӧй да социальной устројствоас фашистской странаҕаслы подражајтӧмӧн, пыщкӧсса, а мукӧдысӧ и ортсыса политика соображенеҕеҕас куҕа, буржыкӧн лыддӧны не шусыны фашистскойҕасӧн.

Кыҕи петкӧдчӧны демократизм да свободаҕас фашистской странаҕасын, виставлыны оз ков. Фашизм ачыс ошҕысӧ сийӧн, мыҕ сийӧ ем демократизмӧс да быдсама пӧлӧс свободаҕасӧс отрицајтӧм. Ӑд мыҕ представляјтӧ аснас фашизмҕыс? Ме кӧсҕи ескӧ сетны сылы не философской либӧ научной, а житейской, быдӧнны гӧгӧрвоана и сийӧ-жӧ кадас вескыд определение. Ми тижанкӧд, ҕортҕас, тӧдам, кушӧм противоречиеҕас

Кызі меѳн вѳлі вѳсталѳма-нын, Европанын век-жѳ колѳна 10 кымын страна, кодјас вѳісны-на демократическѳј рѳзіјаслыг сѳстѳмлунсѳ. Вѳісны?—да, но дыр кѳжлѳ-ѳ вѳісны, со мыјын вопросыс. Век-жѳ, тајѳ странајасас, фашистскѳј странајас влѳјанѳје улын да бура мынтана агѳтацѳја вѳсна чужѳны да јонмѳны элементјас, кодјас вѳссѳн проповѳдујтѳны демократизмлыг да демократическѳј свободајаслыг коласјассѳ бырѳдѳм. Унжык ташѳм странајасас практичѳскѳја-нын сувтѳдсѳ вопрос сѳјѳ лѳбѳ тајѳ партија запрѳтитѳм јылыс, і ташѳм партијајаснас пыржык лѳбны, ферт, рабочѳј класслѳн да крѳстанствѳлѳн партијајас, недовѳлнѳјјаслѳн партијајас. Недовѳлнѳјјасѳс іскусственнѳја пѳдтѳм да ѳтувтчыны поѳанлуныс најѳс лѳшѳтѳм, кызі мѳ азъылім, і ем фашизмлѳн заводѳтчѳм. Овлѳ, мыј правѳтелство, кодѳ мыжсѳ јона унжык јѳз вылас да парламентын унжык вылас, вескыда терроризујтчѳ да вынуждајтчѳ кывзысны јонжыкасѳ менѳшинство гѳлѳс дѳнѳ, емѳс-кѳ сѳмын бѳрјаяслѳн ас кѳпод улас печатлѳн тырмымѳн збој да гора гѳлѳса органјас. Ташѳм газѳтјаслыс гѳлѳссѳ петкѳдлѳны странаса обѳществѳннѳј выманѳје пыфѳдѳ, а кущѳма лѳсалѳ сѳјѳ збыл олѳмыслы, мѳ неважѳн азъылім Амерѳкаса Сојѳѳиѳоннѳј штатјасын бѳрјысѳмјас прѳмер вылын. Тајѳ странаса печатлѳн 90 прѳчѳнтыс выступајтѳс прѳзѳидент Рузвѳлтлы паныд. Поѳѳ вѳлі думайтны, лыдѳыны-кѳ газѳтјассѳ обѳществѳннѳј мѳнѳје петкѳдлысѳн, мыј став странаыс г. Рузвѳлтлы паныд. Но век-жѳ, г. Рузвѳлт бѳрјысѳмјас вылын бѳстѳс јарјугыд вермѳм, кызын гѳлѳссѳ пѳлучѳтѳмѳн. Ҷѳк гѳгѳрвоана, мыј страналыс обѳществѳннѳј мѳнѳје петкѳдлысѳн лѳны прѳтендујтыс прѳссалѳн обѳшѳј гѳлѳсыс прѳдставлѳјтѳ мукѳд дырјѳ нѳнѳм ыжда ещажыксѳ, а то сѳмын некымын газѳтнѳј магнатѳс лѳбѳ тајѳ газѳтјассѳ фѳнѳнсујтыс некымын промышлѳннѳј трѳстѳс. Но век-жѳ ташѳм газѳтјасыс унаысетѳны зѳв ыжыд влѳјанѳје страна пыщкѳсса да ортсыса полѳтика вылѳ, падмѳдѳны демократическѳј правѳтелствѳлыс фѳјствѳјејассѳ. Ыжыд фактор, кодѳ лѳчкѳ полѳтика вылѳ весѳг демократическѳј странајасын, мукѳд дырјѳ ем і војѳншѳиналѳн верхушка. ѳдва-кѳ ташѳм положѳнѳјеыс збыл лѳсалѳ демократѳја поѳатѳјѳлы. Ташѳм странаас-кѳ емѳс честнѳј радѳкалнѳј элементјас, кодјас рабочѳјјаскѳд да крѳстанакѳд ѳтвылыс зѳлѳны дѳрјыны демократическѳј стрѳј да свободајас, то најѳ чорыда атакујтчѳны асланыс фашистскѳј элементјасѳн, а то і мырѳдѳн путкылтсѳны асланыс војѳншѳинаѳн, кодлы ѳтсѳг вылѳ воѳны фашистскѳј да жынвыјѳ фашистскѳј странајас. Талы јарјугыд прѳмер мѳ азѳам Испѳнѳјаыс, кѳнѳ вѳлі правѳтелство, кодѳ петѳс буржуазнѳј демократизм став правѳлѳјас куѳа нуѳдчан всеобѳшѳј бѳрјысѳмјасыс. Но сы вѳсна, мыј тајѳ пра-

вiтeлствoыc jöзöдиc дeмoкpaтизм вiзaн, cвoбoдaяc вiзaн, пaрлaмeнтaризм вiзaн пpoгpaммa, тo cылы пaныд кыпöдчиc гeнeрaлjaclöн дa oфицepjaclöн чукöр, кoдлы oтcaлöны инострaннöй фaшиcтcкöй пpaвiтeлствoяc, дa зилö пyткылтны ciјöc фaшизм лoзунг улын. Ho мeдea xapaктepнöйc ciјö, мыj тaјö вocca oргaнизoвaннöй тышыc aззö coчувcтвeннöй oтнoшeниje дa вeciг тöдчaнa oтcoг дeмoкpaтичeскöй гocудapствoяccaн.

РЫТЫВВЫВ ЈЕВРОПАСА СТРАНАЈАСЛՈՆ БЕЗОПАСНОГТЫС УГРОЗА УЛЫН

Со, јортјас, кушՈм ѓни Јевропанын судбаыс демократизмлՈн да буржуазнՈј свободајаслՈн, да со мыјла ми оғՈ вермՈ чувствуйтны аснымՈс торја польщоннՈјјасՈн, кор мијанлы Конституција проекткՈд јитՈдын шуՈны, мыј ми бՈр бергՈдчам јевропейскՈј демократизмՈ, буржуазнՈј свободајасՈ. Вескыджык лоՈ шуны, мыј ми бостам лՈбзан буржуазија слаб кijasыс демократизмыс усан знамјасՈ, свободајаслыс знамјасՈ да тыртам тајՈ понатијейасՈ выл, озыр, сՈветскՈј содержаніеՈн. (*Аплодисментјас.*)

Демократизмы да свободалы мыжՈдՈн лоՈмՈн, СՈветскՈј Сојуз век-жՈ, оз чуксав демократија да свобода отрицајтыс фашизмкՈд тышкасՈм могыс международнՈј блок лՈсՈдՈмՈ. СіјՈ лիбՈ мукՈд странајас пыщкՈсса фашистскՈј режимՈз мијанлы, кызи государстволы, делՈыс абу. МукՈд странајаскՈд мијан сотруфничајтՈм, Лига Нацијын мијан участвујтՈм подулассՈны кык система—социалистическՈј да капиталистическՈј—мирнՈја сушществуйтан принцип вылын, і секи-жՈ ми лыддам, мыј бՈрја системаас укладывајтчՈ і фашистскՈј строј. Но фашизм ѓни дугՈд лоны сіјՈс исповедујтыс странајаслы пыщкՈсса делՈн. ВՈлі кад, кор фашизмлՈн родоначалныкыс, г-н Муссолини, шуліс, мыј фашизм абу експортірујтан тор. КолՈ сетны справедливост г-н Муссолинылы, мыј сіјՈ уна во чՈж вՈлі вернՈјՈн тајՈ шуՈмыслы, і фашизмՈс Италија границајас сајՈ паскՈдՈм вՈсна тышыс ез составлајт сіјՈ ортысыс политикалыс элемент, но сіјՈ кыссіс сՈмын сетчՈз, кытчՈз г-н МуссолинылՈн фашизмыс ез прՈјфит Берлинын усовершенствујтчан либՈ, кызи мијан шуՈны, переквалифіцирујтчан курс (*серам, аплодисментјас*), да ез оплодотворитчы германскՈј сіз шусан национал-социализм теоријајасՈн. ИталјанскՈј фашизмыс торјалՈмՈн, германскՈј национал-социализм, кыз сՈмын сіјՈ вужјасіс аслас страна пыщкын, вужՈдіс ассыс ужсՈ і странаыс ортсՈ. ДокументјасՈн установитՈма, мыј ужыс наци-

онал-соціалістическōй партіјалон, кодлон ем уна вожон паскалом аслас агентура пōшти став странајасын, оз вајодсы сїјō странајасас, кычї мїјанōс кōсјоны сыын ескōдны фашизмлон офїціалнōй представїтелјас, тајō агентурајасса шленјасō соціалнōја да культурнōја обслужївајтōмō. Установїтōма, мыј тајō агентурајасыс нуōдōны паскыд фашистскōй агїтацїја наон олан странаса граждана пōвстын, актївнōја сујсōны сїјō странајасса пыцкōс полїтикаас, усōдōны оти партїјасōс мōдјаслы паныд, котыртōны да фїнансїрујтōны печат органјас, оз брезгуйтны разведывательнōй ужон да оз сувтны весїг террорїстическōй ужвозын, налы гостепрїимство сетыс странајасса законјаскōд нōтї лыдфыстōг. Тащōм агентурасō неважон ердōдōма і мїјан Сōветскōй Сојузын. Мїјанōс, век-жō, нōтї оз повзōд фашизмлон граница сајса тајō ужыс. Сїјō ем збыл да ыжыд угроза мукōд странајаслы, бурец најō сушществуйтōмлы, но не мїјанлы. Мї кокнїа справїтчам сукōд сōветскōй террїторїја вылын (*апломїментјас*) асланым вынјасон да сукōд тышкасōм вылō мї ог кутōй корны мукōд госуdarствоыс отсōг да лōсōдавны та могоыс международнōй сојузјас да соглашенїејас. (*Апломїментјас, верам.*)

МЈАҢЕЖНӨЈ ГЕҢЕРАЛЈАСЛӨН ДА ИНТЕРВЕНТЈАСЛӨН РЕСПУБЛИКАНСКӨЈ ИСПАҢЈАЛЫ ПАНЫДА ВОЈНА

Јонжыка серјознөјөн представлајтчө фашизмлөн гра-
ница сајса ужыс, корсијө бостө сешөм формајас, кызі,
напрімер, Испаніяын. Оніја кадө абу некушөм сомнөніје,
мыј Испаніяын демократическөј бөрјсөмјас вылын вес-
кыдывса партіяјасөс пазөдөм бөрын, бөрјсөмјас вылын,
көні вөлі петкөдлөма тајө бөрјсөмјасыс петөм испанскөј
правітелстволы јөзлөн дөверіје да преданност, мјатежнөј
генералјас ез лытны ескө кыпөдны бунт тајө правітел-
ствоыслы паныд, ез-кө ескө вөв воғвыв налы көсјсөма
сетны отсөг германскөј лібө италјанскөј фашизмөн, а то
і кыкнаннас щөщ. І тајө отсөгсө вөлі не сөмын көсјөма,
но і сетөма. Бунт вылө генералјаслөн чукөстөмыс ез аззы
воча шыасөм испанскөј арміјаса салдатјас да матросјас
пөвстын, і генералјаслы быт лоі корсны отсөг марокка-
нецјасыс да иностраннөј легионлыс, мөд ногөн-кө легион-
лыс, коді вербујтсө международнөј авантюристическөј да
уголовнөј элементјасыс. Тајө вынјаснас генерал Франко
выступітис испанскөј јөзлы паныд, накод сіјө наступајтө
Испаніяјаса столица вылө. Но Мароккоын сулалыс і тајө
вынјассө ез ескө ло вермөма важны Испаніяө, ез-кө ескө
вөв сетөма Франко распораженіјеө германскөј да италјан-
скөј самолетјас да војеннөј кораблјас. Бостөј төдвыла-
ныд, мыј сіјө кадас Германия да Италия кутісны-на дипло-
матическөј отношеніјејас испанскөј правітелствокөд, і Испа-
ніја пыщкөсса тышас налөн сујсөмыс вөлі элементарнеј-
шеј международнөј обязателствојас наөн некушчө поз-
төма зүгөмөн. Аріјскөј расаөс дорјыс тогаө драпірујтчыс
германскөј фашизм, тыдалө, оз іспытывајт некушөм сө-
вест сыыс, мыј сылы лоө нуөдны аріјскөј испанскөј јөзлы
паныд тышө не аріјскөј маврјасөс. (*Аплодісментјас, серам,
залын ожівленьіје.*) Германия да Италия некушөма јандыс-
төг вісталөны, мыј најө поддөержівајтөны генерал Фран-

кобс сїѳн, мыј најѳ оз кѳсїны, медем Испанїаын вѳлі демократїческѳј правїтельство, једїнѳ фронтлѳн правїтельство, і мыј најѳ кѳсїѳны аґзыны сетыс генерал Франкоѳн налы кѳсїѳм правїтельство, кодѳс панѳма фашистскѳј подувјас вылын. Ачыс аснас гѳгѳрвогѳ, мыј Германїјалы да Італїјалы нѳтї оз ков Испанїаын фашизмыс фашизм раѳї, нї кущѳмкѳ нїбуѳ идеологїческѳј доктрїна утврѳтѳм. Тајѳ случајын фашизм ем средство зїк мѳдпѳлѳс, нѳтї не идеологїческѳј целјасѳ воѳдчѳм вылѳ.

да мукд̄ госу̀дарство́яс ло̀жя́льн̄о́я да́зев ст̄о́ча (скрупуле́з-
н̄о́я) по̀ртисны о́л̄ом̄о а́ссыныс ко̀ссыс̄ом̄я́сс̄о с̄и́д̄ ка́д̄о, ко́р
Герма́н̄я да Ита́л̄я, ме́ждуна́родн̄о́й ко̀ссыс̄ом̄я́с д̄и́н̄о на́лы
ло̀сала́на зы́во́кт̄ом̄о́н, гу́с̄о́н, та вы́ло ме́дса жо́нас̄о порту-
галс̄ко́й пла́цдарм̄ испо́лзу́т̄ом̄о́н, во́д̄о пы́р сна́бжа́йт̄исны
ге́нерал Франко́с во́енн̄о́й да мо́рско́й воору́жени́е став
ви́д̄я́сс̄и. Та́д̄о сна́бжа́йт̄омы́с ло́и кыв̄ песа́н сорни́н. Та
жы́лыс г̄и́жлі́сны став по́літ́ичес̄ко́й ту́в̄и́за, ве́с̄г̄і і ме́дса
ве́скы́дыв̄са іно́странн̄о́й га́зет̄я́сл̄о́н ко́рреспондент̄я́с. Та
жы́лыс ви́ставлі́сны а́сланы́с с̄и́н̄ом̄о у́на лы́да а́ззы́лыс̄я́с да
с̄ви́детел̄я́с. Та́д̄о, т̄о́д̄омы́с, во́лі т̄о́д̄оны і со́ответству-
жу́щ̄о́й пор́т̄я́сын о́лыс іно́странн̄о́й ко́нсу́л̄я́с, ко́д̄я́слыс
до́несени́ея́сс̄о, жа́л вот, о́н̄о́з-на а́бу жо́з̄о́д̄ома. Ме́д-
бо́рын, іспа́нско́й пра́вітел̄ство́ Лы́га на́ці́ын да то́р̄я
госу̀дарство́яс н̄и́м вы́ло ы́ст̄ом̄ но́та̄я́сын формальн̄о́ жо́з̄о́-
ди́с ге́нерал Франко́лы кы́кп̄о́в не́законн̄о́й во́енн̄о́й по́с-
та́вка́яс жы́лыс: о́т̄и-ко́, обы́чно́й пра́во бо́кса́н ви́д̄о́д̄ом̄о́н і,
мо́д̄-ко́, ло̀с̄о́д̄ом̄ ме́ждуна́родн̄о́й со́глашени́е бо́кса́н. Со́-
ветс̄ко́й пра́вітел̄ство́ шы́д̄чи́с се́кі по́сол̄я́с Лондо́нско́й
Ко́митет̄о́, ко́д̄о́с, кы́зі ча́йт̄чи́с ми́жанлы, во́лі ко́тырт̄о́ма со́-
глашени́еын став уча́ст̄ны́кя́сс̄о́н а́с вы́ланы́с бо́ст̄ом̄ ко̀ссы-
с̄ом̄я́сс̄о о́л̄ом̄о ну́д̄ом̄ о́беспечі́т̄ом̄ мо́гыс да нај̄о́с нару-
ші́т̄ом̄ случа́я́сс̄о́ рас̄с̄ле́ду́йт̄ом̄ мо́гыс. Но́ м̄і о́шы́бі́т̄ч̄и́м.
Не́вмеша́тел̄ство́ кыв̄с̄о́ Лондо́нско́й Ко́митет̄ го́г̄орво́ис с̄и́д̄о
смы́сл̄о́н, мы́ј с̄и́д̄о а́чыс не́ дол́жен су́јсыны іспа́нско́й
со́бы́т̄и́ея́сс̄о́ су́јса́н фел̄о́. (Герма́н.) А́ссы́с мо́гс̄о́ Лондо́н-
ско́й Ко́митет̄ го́г̄орво́ис с̄и́д̄о смы́сл̄о́н, мы́ј с̄и́д̄о дол́жен
ви́д̄о́д̄ны с̄о́мын сы́ бо́рса, ме́дым не́вмеша́тел̄ство́ жы́лыс
со́глашени́е ку́за а́с вы́лас о́преди́лонн̄о́й ко̀ссыс̄ом̄я́с бо́с-
ты́с госу̀дарство́я́сыс а́сныс е́з пр̄и́знава́йт̄чыны нај̄о́с нару-
ші́т̄омы́н, да мы́ј, кы́тч̄о́з нај̄о́ от́р̄и́ца́йт̄омы́ а́с са́јсыныс
ку́ш̄ом̄к̄о́ ко́т̄ мы́ж, на́л̄о́н о́бясне́ни́ея́сыс лы́д̄фы́сс̄о́ны
удо́ветворі́тел̄н̄о́йя́сс̄о́н да та вы́лын Ко́митет̄л̄о́н фу́нкці́я-
я́сыс по́мас̄оны. (Герма́н.) Ко́митет̄л̄о́н та́ш̄ом̄ решени́еын
во́звы́в са́нкціо́ніру́йт̄ис фа́шістс̄ко́й госу̀дарство́я́сса́н і во́-
д̄о а́ссыны́с ко̀ссыс̄ом̄я́сс̄о́ бы́дног̄о́н наруша́йт̄ом̄. Со́вет-
ско́й пра́вітел̄ство́лы н̄и́ном̄ е́з ко́л̄ во́чны, кы́зі ло̀жя́льн̄о́я
за́яві́тны Лондо́нско́й Ко́митет̄лы, ко́т̄ е́ск̄о́ с̄и́д̄о не́ку́ш̄о́ма
е́з во́в о́бжа́н та́д̄о́с во́чны, мы́ј с̄и́д̄о о́з лы́д̄фы́ а́сс̄о́ со́г-
лашени́еы́ск̄о́д мо́ралн̄о́я жо́нжы́ка ко́ртас̄ом̄о́н, му́к̄д̄
уча́ст̄ны́кя́с до́рыс.

Герма́нско́й да іта́л̄я́нско́й во́енн̄о́й по́ста́вка́яс резу́лта-
то́н во́лі с̄и́д̄о, мы́ј ге́нерал Франко́лы а́слас ма́ро́кканс̄ко́й
во́јска́я́сс̄о́н уда́йт̄чи́с бо́стны ва́жне́йш̄о́й стра́тегі́чес̄ко́й
пунќт̄я́с да ма́тыст̄чыны́ қі́к Мадрі́д бер̄д̄о. Резу́лтат̄о́н ло́и
с̄и́д̄о, мы́ј не́кымы́н ве́жон чо́ж лун і во́ј іспа́нско́й жо́з̄л̄о́н
пре́красн̄о́й сто́ліца вы́ло ш̄о́т̄о́ны у́на со́ да су́рс кі́лограмм-
я́сс̄о́н взры́вчат̄о́й да за́жігате́льн̄о́й бомба́я́с да арті́ллері́я́с̄ко́й

спарадјас, вiавсѳны да калечiтѳны сојасѳн да сурсјасѳн
мiрнѳј гражданајас, нывбабајас да чельасјас да жуглысѳны
зѳдчествѳлѳн, живѳпiслѳн да скульптуралѳн велiчајшѳј пам-
јатнiкјас, важ олѳм дырса памјатнiкјас, кодјас составлај-
тѳны став чѳловечествѳлыс сокровiшщнiца. I тајѳ жуглѳм-
јасыс вѳчсѳны германскѳј да iталјанскѳј самолетјасан,
германскѳј да iталјанскѳј пiлотјас кiјасѳн. (*Залсан гѳлѳс:*
„Позор“.) Медвоzza ѳтѳвтѳѳм германо-iталјанскѳј фашист-
скѳј междѳнароднѳј актiвнѳј сотрѳднiчествѳлѳн тајѳ раз-
рушiтѳлнѳј, геростратѳвскѳј ужыс междѳнароднѳј отноше-
нiјејас iсторiјан, Европа iсторiјан век кежлѳ колас по-
зорнѳјшѳј лiстбокѳн. (*Мѳстајассан гѳлѳс:* „Правiлнѳ“. *Ап-
ѳiсментјас*.) Ме уверен, јортјас, мыј вiстала чувствѳсѳ став
Сјездлыс, шуа-кѳ, мыј тајѳ кадас, кор мi сорнiтам Испанiја
јылыс; мiјан мѳвпјас, мiјан чувствојас, кодјас тырѳс пѳс
сiмпатiјабн да восхiшщенијеѳн, вескѳдсѳны Madridѳс ге-
роiческѳја дорјысјас дiнѳ, мукѳд фронтјас вылын вар-
варство да вандалiзм вынјаскѳд ожесточѳннѳја тышкасыс
испанскѳј республiканскѳј армiјаса мужествѳннѳј бѳрецјас
дiнѳ. (*Куза нѳужалан бурнѳј апѳѳсментјас, ставыс сѳв-
тѳднѳ. Сјездвывса ѳелегатјас обрашщанiтѳднѳ овацiјабн
ѳiпломатiческѳј ложан пѳкалыс Испанскѳј республiкаса
посол г. Паскуа адрес куза:* „Мед олас героiческѳј испан-
скѳј јѳз!“)

СӨВЕТСКӨЙ ЖӨЗЛӨН ИСПАҢИЈАСА ЖӨЗКӨ СОЛДАРНОГТ

Мын миан Советскөй госуларстволон испанскөй событијес дорө интересыс? Миан Союзса олысас испанскөй нывбабаслы да челафлы полза выло асланыс шедерөй сборјасон, Испанија адрес куза асланыс отувја резолюцияјасон да чолмаломјасон да мукөд манифестацияјасон петкөдлісны сјө ловја сочувствіе јылыс, кодон најө меда демократичнөй да свободнөй странасаң виждөдны көт і ылі странаса жөзлөн асланыс свободајас вөсна, асланыс демократизм вөсна, фашистскөй варварстволы паныд, фашистскөй порабошщенијелы паныд мужественнөй да мучителнөй тыш борсаыс. Сы јылыс-жө висталө тјанон сомын-на вөчөм манифестация. Но тајө сомын делөыслон эмоционалнөй бокыс, ем нөшта і политическөй бок—госуларственнөй, кодөс ме і көсја гөгөрвоодны. Миан врагјас утверждајтөны, бытө мі добивајтчам лөбөдны Пиренејскөй полуостров вылын коммунистическөй советскөй госуларство, кодөс мі көсјам весиг сујны Советскөй Сојузө. (*Герам, аплодисментјас.*) Емөс-кө наивнөй жөз, кодјас ескөны тајө глупөй утвержденияјасыслы, то најө долженөс вел јона шемөстчыны сјөн, мыј мег отложитөй Советјаслыс VIII Сјездөс Конституцияб 12-өд, испанскөй социалистическөй республика сујөмсө вичысөмла. (*Герам, куза нужалан аплодисментјас.*) Налы, колө шуны, гөгөрвоодөны, мыј мі ог-нын арталө коммунизмы став Испанијаде завојутөм выло да дасө удовольствуйтчыны сјө каталонскөй пельсөн, независимөй Каталонскөй республика лөбөдөмөн, медем сысаң мөдөдчыны походон став Јевропалы паныд. (*Герам.*) Посны челафјаслы да гырыө дуракјаслы ташөм мојдјасыс (*герам, бурнөй аплодисментјас*) паскөдөбөны, ферт, испанскөй событијес динө миан збыл интереслыс смыслө пемдөдөм могыс. Испанијакөд случајын мі имеітам делө фашизмөн аслас рөдіна ортсыө медвозза ыжыд вылазкакөд. Мі имеітам делө ортсысаң фашистскөй стрөј Испанијаын мырдөн лөбөдны бөстчылөмкөд,

іспанскёй јбзлы штык, граната да бомба отсёгён фашістскёй правітелство кблавны бостчылбмкбд. Тајб бостчылбмыс-кб ескб удајччіс, секі ез вбвны ескб некущбм гарантіјас сіјбс нбшта паскыджык масштаббн нубббмыс і мукбд го-сударствојасын. Бара-жб, сорныс-кб ескб муніс фашізм јылыс сбмын кызі аслыспблбс пыщкбсса політіко-соціалнбј режім јылыс, секі міјан отношеніјеыс сы дорб вблі ескб јонжыка спокојнбј. Вблі-жб Іспаніјаын коррупціоннбј мо-нархіја, вблі сені неважбн генерал Прімо де Рівералбн фіктатура, і сіјб міјанбс сравнітелнб омбла смушцајтіс. Но бні сорныс мунб мбд јылыс: мејдународнбј характера јав-леніје јылыс, мірлы угроза збылыс содбм јылыс, і тајб бт-нас тырмымбн міјанлыс інтерес оправдајтбм вылб.

АГРЕССИЈА—ФАШИСТСКОЈ ГОСУДАРСТВОЈАСЛОН ПРОГРАММА

SSIC

Колө петны сыыс, мыј фашизм ем не сөмын аслыс-пөлөс пыщкөсса государственнөј режим, а мыј сижө ем сижө-жө кадө агрессия дастөм, мукөд государствојаслы паныда война дастөм. Тајө характерістікаыс фашизмлы абу мијан, а сылөн аслас. Быд вевт вывсаң фашизм горзө аслас агрессивност жылыс і оз сөмын горзы сы жылыс, но көн-сурө і пөртліс-нын сижөс олөмө. Ме кора тижанөс, јортјас, ускөд-ны төдвылад фашизм пыщкөс да методјас жылыс меөн воғжык висталөмсө. Ме тижанлы висталі фашистскөј страна са јөзлыс недовольствосө пөдтан способ жылыс, но тајө, сиз шуны, негативнөј программа. Фашизмлөн ем і положительнөј программа. Куш механической полицејскөј средствојаснад, намордникјаснад позө сөмын мыјкө дыра келө тупкыны вомјассө недовольнөјјаслыс, но кор недовольствутчөмлөн помкајасыс тајөн оз бырөдсыны, а мукөд мерајасөн бырөдны најөс фашизм оз вермы, секи лезгыссөны недовольнөј гражданајасөс обрабатјан, ме шуі ескө, околпачивајтчан мукөд пөлөс, сиз шусан, духовнөј средствојас. Пресса, книгоиздательствојас, радио да агитациянуөдан став мукөд средствојас монополнөја іспользүтөмөн, фашизм внушайтө гражданајаслы, мыј налөн јөзыс ем избраннөј, ставгыс медбур јөз, кодлөн могыс ыжыдавны мукөд не-полноценнөј јөзјас вылын. Нала виставлөны налөн кущөм-кө замечательнөј предокјас жылыс, особөј высшөј расаө налөн принадлежитөм жылыс. Кызі аскадө примитивнөј јөзөс, да і посні челаөс повзөдлывлісны вөрсаяс, олысајас, велчевул, сөтана, чөртјас, чертатајас да мукөд нечистөј силајас бытөкө существовүтөмөн, сизі-і фашистскөј страна са гражданаөс повзөдлөны коммунистјасөн, марксистјасөн, демократјасөн, жідомасонјасөн, кодјасөс-пө колө быт вены да бырөдны, медем ағзыны шуд. Серпасавсөны ас-иананс кыскыс хоріалыс крајјас, кызі Украина, Урал да

Сібір (*серам*), сырҗоон озыр колоніјаяс. Локыс сөмын сыын, шуоны налы, мыј вежтө петкөдлыг тајө крајјасыс да колоніјаясыс мукөд јөзјас кынөс. Сіңкө, колө најөс завојутны, вынөн мырдыны, а та вылө колөны вооруженіјяс, та вылө колө ыжыд арміја, ыжыд флот, уна пөлөс ғырыс вооруженіјяс. Гөгөрвоана, мыј гражданаыс долженөс зевтны став вынјөрсө, терпінны сузсытөмјас да сетны ассыныс став средствојассө фашистскөј госуларстволы војеннөј вынјөр лөсөдөм вылө. Тащөм ногөн зөң народ луныс-лун воспітывајтчө агрессіја самөн, і агрессіјаыс лөө фашистскөј госуларстволөн воеса программаөн, а ачыс фашизмыс лөө мееса разнузданнөј шовінізмлөн да імперіалізмлөн функцияөн.

Меөн висталөмыс, кажітчө, зік тырмымөн сіјө интерессө оправдајтөм вылө, кодөн мі, кызі јөзјас костын кістны поэтөм мір вөсна зумыда сулалыс госуларство, віңдөм выл странајасө фашизмөс, кызі агрессіјалыс ідејаяс новлөдлыгөс, мырдөн сујны зілөм бөрсө. Но тајө јешщө абуна ставыс.

Ассыс агрессивнөј целјас лөсөдөмө дастысөмсө фашизм олөмас нуөдө оз сөмын ассыс вооруженіјяссө вөвлытөм јона содтөмөн, но і сіјөн, мыј сіјө өтө бокса мездө асө сіјөс көрталыс став межународнөј обязателствоясыс лөбө прөстө нарушајтө најөс, кор тајө сылы выгөднө, пышјалө мір укрепітан фелдын быд пөлөс межународнөј сотрудничествөыс, кодјысө тајө мірсө віңны індөм межународнөј організацијаяс улө, нуөдө кампаніје мукөд странајасөс јансөдөм вөсна да коллективнөј безопасност котыртөм лөттөм вөсна. Тајө-жө целлы служітө мукөд странајас јылыс лөжнөј јуөрјас паскөдөм, мыј вылө котыртчө нароснө госуларственнөј учрежденіје, кодө шуө пропаганда міністерствоөн, кытчө журнуөдысөн свтөдсө морт, кодө, колө сетны сылы справедливост, нелөпөјшөј вымыселјас да мееса лөжнөј јуөрјас лөсөдыс да паскөдыс туын өм, кызі шуоны англічана, надлөжашщөј морт надлөжашщөј местаын. (*Аплодісментјас, серам*).

Ассыс воінственнөј нөвјассө фашизм вескөдө торјөн-нін Сөветскөј госуларстволы паныд, кыв вылас, быттөкө, сы вөсна, мыј сенө ісповедујтсөны коммунізмлөн ідејаяс, а збылыссө сы вөсна, мыј сіјө ачыс аснас өм фашизм хішщөнічөскөј вождөленіјяслы объект, а сің-жө мукөд направленіјясын сіјө завојөвателскөј зілөмјаслы торкалыс. Көт фашизм, властө бөстөм бөрын, і виставліс аслаз зілөм јылыс кутны Сөветскөј Сојузкөд мееса бур отношеніјяс да весіг ратифіцірујтліс дружба да нејтралітет јылыс Берлінскөј советско-германскөј договорлыс сроскө нуждөм, сіјө торја-нін ез понды радејтны міјанөс сы бөрын, кор мі вөзім сылы гарантірујтны міјан өтувја сусөдјаслыс безо-

пашност да целостност. Міжанлы паныд логаломыс сомын содіс сы бõрын, кыңи ми вõчим мõда-мõдлы отсалõм жылыс пакт Франціакõд, кодõс сїџõ жõдõдіс аслас наследственнõџ врагõн, да мїжанõн Лїга націџõ пырõм бõрын да мїр ку-тõм куза мїжанлыс программаõс сенї паскõдõм бõрын.

Мукõд странајасын платнõџ агентјас да полїтїческõџ другјас отсõгõн нуõдан бешенõџ агїтаціаõн фашїзм зїлõ тырвыџõ испõлзујтны сїџõ странаас сушцествујтыс пред-рассудокјассõ соціалїзм стрõїтыс страналы паныд сещõм целõн, медем, õтї-кõ, жугõдны јїтõдјассõ, кодјас емõс сїџõ странајас да Сõветскõџ Сојуз костын, кыңи Лїга на-ціјса шленјас костын, а, мõд-кõ, медем бостны фїнан-сõвõџ отсõг ассыс вооруженїејассõ содтõм вылõ, кодјас-сõс позас вескõдны не објазателнõ Сõветскõџ Сојузлы паныд.

Менсым вермасны јуавны, мыла мїжанõс беспокõїтõны фашїзмлõн војеннõџ лõсõдчõмјасыс, збылвылас-кõ најõ кутõны не објазателнõ аңтїсõветскõџ назначенїе. Ме поз-волїта аслым та вылõ вочавїзны аңекдõтõн. Кор õтї мор-тõс, код вылõ ускõдчїсны увтчыс понјас, јуалїсны, мы јõсна сїџõ повзїс, оз-õмõџ сїџõ тõд, мы ј увтчыс понјасыд оз курччасны, сїџõ вочавїзїс, мы ј сїџõ-сõ тајõс тõдõ, но мы ј сїџõ абу уверен сыын, тõдõны-õ тајõс понјасыс. (*Ставлõн верам.*) Мї, болшевикјас, увтчыс понјасыд огõ полдї, но век-жõ мї ог пондõ надејтчыны пон сознательност вылад (*став залыс сералõ, аплодїсментјас*) да лучшõ вооружїт-чам крепыджык да кузжык дубїнаõн. (*Ставõн вералõны, аплодїсментјас.*)

ВОЛНА ӨЗТЫСЈАСЛӨН БЛОКЈАС

Кор фашизм ез азы аслыс сојузникјасос Љига нацијса шленјас пөвстыс, кодјас сулалөны-на коллективнөй безопасност идеја подув вылын, дај лоі јансалөма өтнас, ме-дым ортсыгаыс саяөдны ассыс тајө јансалөмсө, шыөдчис сийө некымын странајас дорө, кодјас олөны сы моз-жө торјөн, сы моз-жө отрицательнөја относитчөны Љига нациј да мир котыртөм динө і сиз-жө преследујтөны агрессивнөй целјас, да заключитис накөд блок, быттөкө, „международнөй коммунистическөй опасносткөд“ тышкасөм могыс. Стөч-мөдөм ради пасја, мыј блоксө заключитөма абу өтувјаөс кујим государство костын, а Германија да Италија костын да торјөн Германија да Јапонија костын. Шуны-кө, мијан емөс точнөй јуөрјас, мыј Италија, аслас выл менторша Германија коксујөд мунны көт мед мыј, а көсјөмөн, вөз-јис Јапонијалы заключитны сыкөд соглашеніје, сещөмөс-жө, кушөм јукөд јөзөдөма јапоно-германскөй соглашеніјелөн. Г-н Муссолини, коді 10 воыс дыржык кутис Сөветскөй Со-јузкөд зев корректнөй отношеніјес, убедитчис междуна-роднөй коммунистическөй опасностын сөмын сы бөрын, кор Сөветскөй Союз лојјалнөја да последователнөја участ-вујтис Љига нациј мероприятивіјесын Италијалы паныд, коді нарушитис Љига нацијлыс пакт, вөчис агрессија да бөстис Абиссинијаөс, да кор сесса Сөветскөй Союз выступитис Ис-паніјаын фашистскөй военнөй интервенцијалы паныд.

Коммунизмкөд тышкасөм куза тајө международнөй сог-лашеніјеслөн авторјасыс, тыдалө, оз казавны, кушөм се-рама положеніјеө најө сувтөдөны аснысө, кор најө корө-ны збылыс ескыны тајө соглашеніјес ідеологическөй ха-рактерө. Тащөм ногөн гөгөрвоөмөн тајө соглашеніјесыс долженөс быттөкө виставны сы јылыс, мыј германскөй фа-шизм, аслас странаын став мыслімөй мерајасөн не сөмын коммунизм да марксизм, но весиг і демократизм бырөдөм куза 4 воса гомерическөй усіміјесас бөрын, вылыс сулалө

страна пыцца величашој коммунистическој опасност воын, кодкөд ачыс сїю оз вермы справитчыны да быт лоо корсны иностранној отсөг. Тащом ногон-жө, италжанској фашизм, 14 во чөжса аслас царствуйтөм бөрын да страна сө имперїа рангөз кыпөдөм бөрын, лоис коммунистическој опасност воын, кодөс венны сїю вермас сөмын германској да японској фашизмкөд өтвылыс. Японској правителство, кодї нуөдїс музлытөм тыш странаын „вредној мөвпјас“ бырөдөм куза, ез во аслас целбчыс да быт лої корны аслыс отсөг вылө иностранној полицїаөс. Артмө, бытөкө, мыј бурещ фашистској странајассө шымыртөма паңїка наын коммунизм победоноснөја быдмөм воын. Абу омөльжыка серам петкөдланаөс і целјасыс, көдјасөс, бытөкө, сувтөдөны аслыныс тајө соглашенїејасыс да кодјас вермасны лоны сөмын тащөмын. Японској правителство, тыдалө, көсјысө аскадө јуөртны германскојлы, японској коммунист-кө решитчас корсны убежіще свободној Германїаын і мөдарө. Германској концентрационнөј лагерьн либө турмаынкө оз сүсүс местаыс коммунисты, японској да италжанској правителствојас, тыдалө, көсјысөны корсны сылы жылплошадасө асланыс турмајасын да лагерьјасын (*серам*) і мөдарө. Колө чајтны, мыј высокөј договарївајтчыс сторонајас көсјысисны сїз-жө ужјөзавны мөда-мөдыслы „Коммунистическој Интернационаллыс“ номерјас да мукөд сещөм издаңїејас либө мыј најө, вермас лоны, коллективнөј творчество подув вылын котыртасыс газета, кодї кутас петкөдлыны фашистској идејајаслыс коммунистическөјјас воын буржыклунјассө. Сөкыд думыштны аслыд, кущөм мукөд практическөј целјас вермасны преследуйтны тајө аслыспөлөс международној трактатјасыс. Абу сївө, мыј, газетјас отзвјас сертї, тајө трактатјас јывгыс јуөртөмјассө нефашистској став странајасын встретитөма сөкыда кутны вермана вежливөј серамөн. Төдыс јөз өтказывајтчөны ескыны, мыј јөзөдөм јапоно-германској соглашенїејыс кык куцөј статта составитөм вылө колө вөлі нуөдны сорнитчөмјас 15 төлыс чөж, мыј тајө сорныјас нуөдмсө колө вөлі быт пөрүчитны Япоңїа боксаң военној генераллы, а Германїа боксаң сверхдїпломатлы, і мыј тајө сорнитчөмјасыс долженөс вөлі нуөдсыны вывті секретној обстановканы, весіг германској да японској офіціалној дїпломатїаыс гусөн. Абу сївө, мыј вөчсөны предположенїејас, мыј јапоно-германској соглашенїе гїжөма аслыссїкас кодөн, код вылын аңтїкоммунизм нөтї абу сїю, мыј гїжсө словарјасын, і мыј јөзыс разнөј ногөн расшіфровывајтөны тајө кодсө. Японској военшціна Манчжурїаын, например, ас ногыс гөгөрвоис кодсө да, советско-манчжурскөј граница вылын вел дыр-ңн сулалыс лөнавлөм олөмсө нарушитөмөн, кык суткї чөжөн вөчїс советској терріторїа вылө кык на-

лот вел гырыс вынјасн. Сіјо ез артышт, мыј берлінскöј соглашеніе нöтi оз торк Краснознамјоннöј дальневосточнöј Арміјалы сетны сылы сіјö-жö вочакывсö, кушöмöс сіјö сетліс і војдöр ташöм сама налотјас вылас. (*Став заллн оваціја, ставн сувтöны. Гордöмјас: „Мед олас дальневосточнöј Красној Арміја!“, „Ура!“, „Мед олас Блухер-јорт!“*)

Сіјö, кутам думјатны, гөгөрвоіс сіјöс, кор налотјас бöрас лыддiс сбрсы нöм раенöјјаслыс да сöветскöј терріторіја вылö колöм шојјаслыс да вооруженіе предметјаслыс лыдсö. Мі надејтчам, мыј берлінскöј соглашеніјелы паныд, Манчжуріјаын јапонскöј војеншціна оз вунöд дальневосточнöј Арміјалыс убедітельнöј просбасö „аслас прогулкајас вылö бöрјыны ылысжык пельöс“. (*Герм, аплодіментјас.*)

МІРЛЫ ВРАГЛАСЛӢН ЛЬЦЕМЕРІЈЕ ДА ФАЛШ

Богтны-кӧ јӧзӧдӧм јапоно-германскӧј соглашеніје, то ме рекомендујті ескӧ не корсны сетыс смыслсӧ, сы вӧсна, мыј тајӧ соглашеніјеыслӧн збылыс абу некушӧм смысл сіјӧ прӧстӧј помка вӧсна, мыј сіјӧ ем сӧмын мӧд соглашеніјелы тупјӧд, коді сіјӧ-жӧ кадас обсуждајтчыс да вӧлі парафірујтӧма, а тӧдӧмыс, і кырымалӧма, і кодӧс абу вӧлі јӧзӧдӧма і јӧзӧднысӧ оз подлежіт. Ме утверждајта, аслам кывјаслыс став кывкутӧмсӧ вежӧртӧмӧн, мыј шук тајӧ секретнӧј документсӧ, кӧні весіг коммунизм кывјыс оз казтывсы, лӧсӧдӧмлы вӧлі сіӧма 15 тӧлыс чӧжса сорнытчӧмјасыс јапонскӧј војеннӧј атташелӧн германскӧј сверхдипломаткӧд.

Неважӧн заклучітӧм соглашеніјеаслӧн агресівнӧј характерыс петӧ-нын сетыс, мыј сені участвујтӧны кујім государство, кодјас петісны Ліга націјыс. Збыл Італіја формалнӧ участвујтӧ-на Ліга націјын, но сылӧн участвујтӧмыс, кызі г-н Муссоліні ачыс публічнӧја вісталіс, лӧб сыын, мыј сіјӧ участлывӧја желајтӧ сылыс регыджык кулӧмсӧ. Став кујімнан государствоыс тӧдсаӧб асланыс агресівностӧн да јӧз терріторіјајас вылӧ уласӧмјасӧн, тышкаӧбны коллектівнӧј безопасност да мір јукны поэтӧм прінціпјаскӧд. Куш тајӧ-нын сетӧ тајӧ соглашеніјеаслы зловешщӧј сам да індӧ угроза вылас, кодӧс најӧ лӧсӧдӧны всеобщӧј мірлы, безопасностлы да уна странајас інтересјаслы.

Медбӧрја каднас фашістскӧј странајаслӧн актівностыс ердӧдіс, колӧ шуны, ӧткымын најӧ політическӧј, быттӧкӧ, программнӧј заявленіјеаслыс да лозунгјаслыс став лицемеріјесӧ да фалшсӧ. Германскӧј фашізм, напрумер, утверждајтліс, мыј сіјӧ прінціпалнӧ паныд муно быдсама пӧлӧс международинӧј сојузјаслы да комбінаціјајаслы, ненападеніје јылыс пактјасыс кынзі, і то сӧмын пограничнӧј суседјаскӧд. Сіјӧ заклучітіс соглашеніје уна дас сурс километрјас сајын сулалыс да некумын государствоӧн сыганторјалыс Јапоніјакӧд, нӧті ез ненападеніје јылыс. Герман-

скöй фашизм кланітчіс војна локалізірујтан принциплы ас-
лас пріверженностын. Јапоніјакöд соглашеніеыс кутö тен-
денціја öтїк контіненцын пансöм војнасö паскöдны еща
пыфдї кык, оз-кö унжык контіненцын вылын. Абїссїнскöй
експедиціја бöрын італіанскöй фашизм віставліс, мыј тер-
рїторіјас бостöм куза сылöн аппетітјасыс тырвыјö мо-
місны і мыј сіјö öнїсан дас сотруднїчajtны мїр стабілі-
зірујтан делöын, а öні сіјö јїтчіс агрессівнöй соглашені-
ејас сістемаö. Оз выграјт сіз-жö іскренност репутаци-
јаыс јапонскöй правїтелстволöн, кодї ескöдлывлїс мїа-
нöс Сöветскöй Сојузкöд мїрнöй отношеніејас лöсöдöмлан
аслас зілöмын да кыпöдіс мїанöс та радї мунны сылы
воча сіјöс інтересујтыс öткымын венџана вöпросјас уре-
гулірујтöмын, а öні лöсöдіс гуса агрессівнöй соглашеніе
Германіјакöд. Јапонскöй правїтелство ескöдліс мїанöс сіз-
жö сыын, мыј ненападеніе јылыс сылы вöзјöм пактыс
öнöџ-на сыөн обсуждајтчö да вермас лоны заключїтöма
став венџана вöпросјасö урегулірујтöм бöрын, а öні та-
щöм пактјас заключїтöмсö сіјö сувтöдіс завїсімоствö та вы-
лö Германіјаөн сöгласїе сетöмыс, аслас ортысыс політіка-
лыс ашöрлунсö чїнтöмөн.

Антідемократїческöй фашистскöй агрессівнöй странајас
ассыныс кывсö шуїсны. Најö шуїсны, мыј оз кöсјыны участ-
вујтны мїр котыртöм могыс, став народјаслы безопасност
обеспечїтöм могыс общöй международнöй сотруднїчест-
воын. Најö шыблалöны öтї вызов бöрса мöдöс мїр радeј-
тыс, медвојдöр, демократїческöй јöзјаслы. Кывјыс öні тајö
јöзјас сајын.

МИЈАН ПОЛЫТІКА ВӨЛІ, ЕМ І ЛОӨ МІР КУТАН ПОЛЫТІКАӨН

Сөветскөй Союз оз аҕы подувјас вежны ассыс політі-касө, коді вөлі, ем і лоө мір кутан політікаөн. (*Куға нуҗалан аплодіментјас.*) Сіјө көсјө тајө мірсө аслыс і мукөд јөзјаслы да сы вөсна вөзјыліс налы ассыс сотрудні-чествосө. Сіјө віччысө мукөдјассаң мір јылыс оз кывјас, а тајө мірсө котыртөм куға фејствіјејас. Сөветскөй Союз, век-жө, оз вөзјыс некушөм сојузјасө, некушөм блокјасө, некушөм комбінаціјајасө. Сіјө спокојноја сетас мукөд госу-дарствојаслы артыштны да доңјавны сіјө выгодасө, кодөс поҕө бостны мір інтересјасын сукөд топыда сотруднічај-төмыс, да гөгөрвоны, мыј Сөветскөй Союз вермас унжык сетны, бостөм дорыс. (*Аплодіментјас.*)

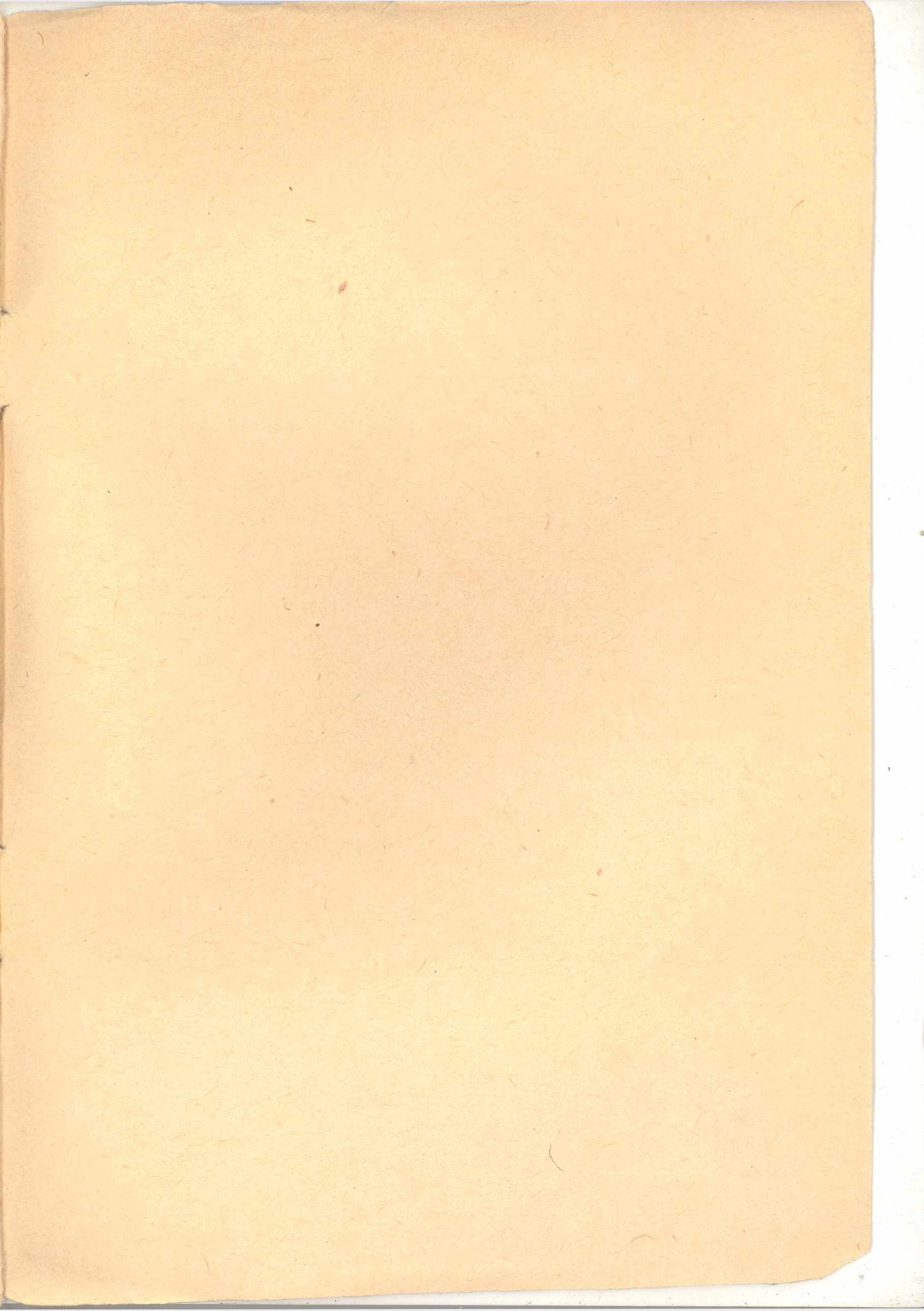
Вөчөм соглашеніејасыс, кодјас јылыс мі талун сорні-тім, нінөм оз вежны фелөјас фактіческөй положеніејын. Опасностсө кутөны оз договорјас, оз кырымпасјасыс на улын, кушөм көт ез вөв налөн ценностыс, а сещөм госу-дарствојас, кодјаслөн правітелствојасыс стрөітөны ассыныс ортсыса політікасө мір дінө зывөктөм вылын, агрессіја да хішщнічество прінціпјас вылын да зілөны кватітны ставсө, мыј омөла кујлө. Но тајө мијанөс оз повөд сы вөсна, мыј мијан нінөм абу, мыј кујліс ескө омөла. (*Аплодіментјас.*) Ыжыджык угроза улын лоіны мукөд государствојас, мукөд владеніејас. Мијан безопасност оз завісіт бумажној доку-ментјасыс да ортсыса політіка комбінаціјајасыс. Сөветскөй Союз тырмымөн крепыд ачыс аснас. Сіјө крепыд став ас-лас јукөңјас топыдлуөн, јітчөмөн, сцелкаөн да налажен-ностөн, і тајө крепыдлуныс нөшта јона содас, кор сіјө лоө крепітөма выл прекраснөй цементөн, мыјөн лоө мијан сјездөн прімітан выл Конституціја. Сөветскөй Союз кре-пыд сені олыс став јөзјаслөн зілөмјас өтувјалуөн да најөс једінөј целө бостчөдыс өтувјалуөн. Сіјө крепыд аслас збыл демократізмөн. Сіјө крепыд сені олыс став јөзјаслөн фејственнөј патриөтізм дугдывтөг содан духөн. Сіјө кре-

ныд аслас граңицаяс сајын олыс мильонјас да уна дас мильонјас ужалыс јѳзсан сылы ыжыдыс-ыжыд сочувствіебн да радејтѳмѳн. Сіјѳ крепыд правітелственнѳј власт централизованностѳн да вескѳдлыс коммунистическѳј партија авторитетѳн. (Аплодїсментјас.) Сіјѳ крепыд аслас стахановецјасѳн, аслас герој-лотчїкјасѳн да рекордсменјасѳн спорт став јукѳнјасын. Сіјѳ крепыд госуларстволы да сіјѳ идеалјаслы уна лыда комсомолсан да энтузіазмѳн шымыртѳм быдмыс став поколенїјесањ помтѳм преданностѳн. Сіјѳ крепыд аслас лыдтѳм да помтѳм јестественнѳј озырлунјасѳн, аслас гїгантскѳј промышленност дугдывтѳгја кыптѳмѳн да вынјѳрѳн. Сіјѳ крепыд вїзму ужалан колхознѳј формајасѳн. Сіјѳ крепыд асыс вынсѳ да непобедимостсѳ гѳгѳрвоѳмѳн. (Аплодїсментјас.) Сіјѳ крепыд, медбѳрын, аслас славнѳј Краснѳј Арміјаѳн да Краснѳј Флотѳн ставѳн радејтана полководец Ворошілов јорт јурнуѳдѳм улын. (Бурнѳј аплодїсментјас. Ставныс сувтѳны да вѳчѳны Ворошілов јортлы нѳс овацїја. Вынјѳра „ура“ јуркїдѳлѳ залын). Мї уверенѳс, мыј воаскѳ лун, кор мїјан арміјалы да флотлы быт лоас сувтны рѳдїнаѳс дорјѳм вылѳ, то војеннѳј стахановство, ташѳм случајјас дырїї чужыс энтузіазм вылѳ помножитѳмѳн, петкѳдлас мїрлы беззаветнѳј храбростлыс, геројстволыс, багатырстволыс да војутны большевїстскѳј кужѳмлыс став кадјас да јѳзјас історїјаын кывлытѳм прїмер. (Аплодїсментјас.) Ме уверен і ті ставныд, јортјас, уверенѳс сыын, мыј мїјан Сѳветскѳј Сојуз пондас сулавны да гордѳја кыпавны кызі непїрїступнѳј крепост, кодѳ пасмунѳны беснужтчыс фашистскѳј морелѳн гудыр гыјасыс. (Бурнѳј аплодїсментјас.) Тајѳ уверенностыс нѳшта јона крепамѳ мїјанын сіјѳс сознавајтѳмыс, мыј тајѳ крепостнас вескѳдлѳмыс да сылѳн клучјасыс сещѳм комендант кїынѳс, кызі мїјан славнѳј велїкѳј вожд Сталін јорт. (Бурнѳј, куѳа нужалан аплодїсментјас. Ставыс сувтѳны. Гымалѳны аплодїсментјас, восторженнѳј горѳдѳмјас: „Ура“, „Мед олас јѳзјаслѳн вожд велїкѳј Сталін!“)

ЈУРИДАЛЫГ

ЛЫСТВОК.

ФАШИЗМ—ДЕМОКРАТИЗМОС ДА СВОБОДАОС ГУАЛЫГ	4
РЫТЫВВЫВ ЈЕВРОПАСА СТРАНАЈАСЛОН БЕЗОПАСНОГТЫС УГРОЗА УЛЫН	8
МЈАЃЕЖНОЈ ГЕЃЕРАЛЈАСЛОН ДА ИНТЕРВЕНТЈАСЛОН РЕС- ПУБЛЫКАНСКОЈ ИСПАЃЈАЛЫ ПАНЫДА ВОЈНА . .	10
„НЕВМЕШАТЕЛСТВОЛОН“ ФАРС	12
СОВЕТСКОЈ ЈОЗЛОН ИСПАЃЈАСА ЈОЗКОД СОЛДАРНОСТ . .	15
АГРЕССИЈА—ФАШИСТСКОЈ ГОСУДАРСТВОЈАСЛОН ПРОГ- РАММА	17
ВОЈНА ОЗТЫГЈАСЛОН БЛОКЈАС	20
МИРЛЫ ВРАГЈАСЛОН ЛЫЦЕМЕРЈЕ ДА ФАЛШИ	23
МИЈАН ПОЛЫТИКА ВОЛІ, ЕМ І ЛОЃ МИР КУТАН ПОЛЫТИКАОН	25

13260

донус 30 ур